

Dziennik ustaw państwa

dla

królestw i krajów w Radzie państwa reprezentowanych.

Część XLVI. — Wydana i rozesłana dnia 28 września 1883.

148.

Rozporządzenie Ministra handlu z dnia 17 września 1883, wydane w porozumieniu z ministerstwem spraw wewnętrznych,

w przedmiocie oznaczenia rodzajów przemysłu rękodzielniczego.

Na zasadzie §fu 1, ustęp 2 ustawy z dnia 15 marca 1883 (Dz. u. p. Nr. 39), zmieniającej i uzupełniającej ustawę przemysłową, następujące rodzaje przemysłu z ograniczeniami w ustępie 3 §fu 1go podanemi, oznacza się jako rękodzieła; są niemi rzemiosła:

1. bednarzów;	11. kotlarzów;
2. białoskórników;	12. koszykarzów;
3. blacharzów;	13. kowali sprzętowych, nożowników;
4. cukierników, wyrabiających cukry i placki;	14. kowali wozowych;
5. dacharzów, dachówkowe i łupkowe dachy układających;	15. krawców;
6. fryzyerów, golarzów, perukarzy;	16. kuśnierzów;
7. garbarzów;	17. malarzów pokojowych;
8. grzebieniarzów, wachlarzowników, snycerzy kości;	18. mechaników (do wyrobów subtelnych) i optyków;
9. kaltników, rymarzów, biece i szory wyrabiających, siodlarzów, czapników;	19. mosiążników i bronzowników;
10. kapeluszników;	20. muzyczne instrumenta wyrabiających (fortepiany, organy, harmoniki; instrumenta blaszane; flety, klarnety, fagoty, oboje, skrzypce, basety; gitary, cytry itd.);
	21. odleowników metalu i konwisarzy;

22. oprawiaczy książek; puzderników, galanterników skórnych, pudełka- rzy;	35. stolarzów;
23. parasolników;	36. szczotkarzów;
24. pasamonników;	37. szewców;
25. piekarzów;	38. szklarzów;
26. piernikarzów i woskobójników;	39. ślusarzów;
27. platerowników;	40. tapicerów;
28. pokostników i lakierników;	41. tokarzów, rzeźbiarzów wyrobów z morskiej pianki, fajkarzów;
29. pozłotników;	42. wędliniarzów;
30. rękawiczników i bandażyistów;	43. zdunów;
31. rzeźników;	44. zegarmistrzów;
32. siodlarzów powozowych;	45. złotarzów, wyklepujących srebro i inne metale;
33. sitarzów i wyrabiających kraty;	46. złotników, srebrowników, klejno- tników.
34. stelmachów;	

Rozporządzenie niniejsze nabywa mocy jednocześnie z przerzeczoną ustawą.

Taaffe r. w.

Pino r. w.

149.

Rozporządzenie Ministra handlu z dnia 17 września 1883, wydane w porozumieniu z ministerstwem spraw wewnętrznych,

stanowiące, ile lat ten, który stara się o przemysł rękodzielniczy, pracować winien jako uczeń i jako pomocnik w tym samym przemyśle lub podobnym zakładzie fabrycznym.

Na zasadzie §fu 14go ustawy z dnia 15 marca 1883 (Dz. u. p. Nr. 39) zmieniającej i uzupełniającej ustawę przemysłową, stanowi się co następuje:

Ażeby starający się o przemysł rękodzielniczy mógł go rozpocząć i samodzielnie wykonywać, winien stósownie do przepisów §fu 14go ustawy z dnia 15 marca 1883 (Dz. u. p. Nr. 39) udowodnić, że w tym samym przemyśle lub podobnym zakładzie fabrycznym pracował jako uczeń i jako pomocnik.

Czas nauki wynosić powinien nie mniej jak dwa lata a nie więcej jak cztery lata.

W tych granicach służy zgromadzeniom stowarzyszeń, stósownie do §fu 119 b), ustęp f) ustawy powyższej prawo wydania w tej mierze uchwał, które w statucie stowarzyszenia winny być zamieszczone.

Gdzie i o ileby zgromadzenia stowarzyszeń uchwał takich nie wydały, oznaczenie ilości lat nauki w granicach powyższych będzie przedmiotem dobrowolnej umowy.

Jako pomocnik (a według okoliczności jako robotnik fabryczny) pracować trzeba najmniej dwa lata.

Rozporządzenie niniejsze nabywa mocy jednocześnie z przerzeczoną ustawą.

Taaffe r. w.

Pino r. w.

150.

**Rozporządzenie Ministra handlu z dnia 17 września 1883,
wydane w porozumieniu z Ministrem wyznań i oświecenia,
w przedmiocie oznaczenia zakładów przemysłowo-naukowych, których świadectwa uprawniają
do rozpoczęcia przemysłu rękodzielniczego (rzemiosła).**

Na zasadzie §fu 14go ustawy z dnia 15 marca 1883 (Dz. u. p. Nr. 39), zmieniającej i uzupełniającej ustawę przemysłową, zestawia się dla rodzajów przemysłu rękodzielniczego, poniżej wyszczególnionych, spis zakładów przemysłowo-naukowych, których świadectwa, potwierdzające skończenie z dobrym skutkiem kursów w tychże zakładach, uprawniają do rozpoczęcia i wykonywania samodzielnie odpowiedniego przemysłu rękodzielniczego:

1. dla przemysłu tokarskiego:
świadectwo szkół zawodowych dla przemysłu drzewnego: w Kralikach, Tachowie, Rivie, Międzyrzeczu wołoskiem, Zakopanem i Chrudimie, tudzież oddziałów zawodowych dla przemysłu drzewnego w szkołach przemysłowych rządowych w Gradcu i Innsbrucku i świadectwo szkoły zawodowej techniczno-przemysłowej lwowskiej;
2. dla rzemiosła bednarskiego:
świadectwo szkoły zawodowej w Bergreichenstein;
3. dla rzemiosła kowali sprzętowych, nożowników:
świadectwo szkół zawodowych w Celowcu, Kralowem Hradcu, Chomutowie i Steyrze, jakoteż szkoły zawodowej machino-technicznej w szkole przemysłowej rządowej w Pradze;
4. dla rzemiosła szklarskiego:
świadectwo szkół zawodowych w Borze i Kamiennej Szenawie;
5. dla rzemiosła mosiężników i bronzowników:
świadectwo szkół zawodowych w Borze, Kamiennej Szenawie, Jabłońcu, jakoteż szkoły złotniczej w Pradze;
6. dla rzemiosła złotników, srebrowników i klejnotników:
świadectwo szkoły złotniczej w Pradze i szkoły cyzelowania w szkole techniczno-przemysłowej muzeum austriackiego sztuk i przemysłu w Wiedniu;
7. dla rzemiosła zdunów:
świadectwo szkół zawodowych w Cieplicach, Deczynie, Znojmie i szkoły zawodowej sztuk i rzemiosł w szkole przemysłowej rządowej w Gradcu;
8. dla rzemiosła kotlarskiego:
świadectwo szkół zawodowych w Celowcu i Chomutowie, jakoteż szkoły zawodowej machino-technicznej w szkole przemysłowej rządowej w Pradze;
9. dla rzemiosła ślusarskiego:
świadectwo szkół zawodowych w Celowcu, Królowem Hradcu i Chomutowie, jakoteż szkoły zawodowej machino-technicznej w szkole przemysłowej rządowej w Pradze;
10. dla rzemiosła stolarskiego:
świadectwo szkół zawodowych w Kralikach, Halleinie, Hallsztadzie, Kinzbergu, Marianie, Belaku, Międzyrzeczu wołoskiem, Wolarach, Wolfsbergu, Zakopanem, Chrudimiu, Rivie, Brucku n. M., jakoteż szkół zawodowych dla przemysłu drzewnego w szkołach przemysłowych rządowych w Gradcu, Salzburgu i Innsbrucku i szkoły zawodowej techniczno-przemysłowej we

Lwowie, nakoniec świadectwo niższej szkoły zawodowej z kursów wyłącznych dla stolarstwa sprzętowego i budowlanego w muzeum technologiczno-przemysłowym w Wiedniu;

11. dla rzemiosła zegarmistrzowskiego:

świadectwo szkoły zawodowej w Karlsteinie;

12. dla rzemiosła stelmachów:

świadectwo szkoły zawodowej w Bergreichensteinie.

Rozporządzenie niniejsze nabywa mocy jednocześnie z przerzeczoną ustawą.

Przepisy wykonawcze do niniejszego rozporządzenia wyda Minister wyznań i oświecenia.

Conrad r. w.

Pino r. w.

151.

Rozporządzenie Ministra handlu z dnia 17 września 1883, wydane w porozumieniu z ministerstwem spraw wewnętrznych,

w przedmiocie dowodu „szczególnego uzdolnienia“ do rozpoczęcia rodzajów przemysłu konsensowego, wzmiankowanych w §fie 15ym ustępach 1, 2, 5, 7, 8, 10, 11, 14, 17 18, 20 i 21 ustawy z dnia 15 czerwca 1883 (Dz. u. p. Nr. 39), zmieniającej i uzupełniającej ustawę przemysłową.

Na zasadzie §§. 15 i 23 ustawy z dnia 15 marca 1883 (Dz. u. p. Nr. 39), rozporządza się w przedmiocie udowadniania szczególnego uzdolnienia do wymienionych poniżej rodzajów przemysłu, co następuje:

1. Drukarstwo.

Starający się o konsens do jednego z rodzajów przemysłu w §. 15 ustawy z dnia 15 marca 1883 (Dz. u. p. Nr. 39) pod 1 i 2 wzmiankowanych, udowodnić muszą Władzy przemysłowej, iż mają wykształcenie ogólne, do wykonywania przemysłu wystarczające a gdy chodzi o rodzaje przemysłu, których przedmiotem jest rozmnożenie sposobem mechanicznym lub chemicznym tworów literackich lub artystycznych, także dostateczne uzdolnienie zawodowe a to przez dołączenie świadectwa pracy kilkuletniej w tej właśnie gałęzi przemysłu. Ten ostatni dowód można zastąpić złożeniem świadectwa, potwierdzającego skończenie z dobrym skutkiem kursów w odpowiednim zakładzie przemysłowo-naukowym.

2. Flisactwo.

Starający się o konsens do przemysłu flisackiego, to jest osoby, które chcą trudnić się prowadzeniem statków żaglowych lub wiosłowych na wodach śródlądowych jako swoim przemysłem, udowodnić winni potrzebną praktyczną znajomość rzeczy i swoje zalety.

O ile dla niektórych wód istnieją osobne przepisy, onychże trzymać się należy w tej mierze.

3. Kominiarze.

Starający się o konsens do kominiarstwa, udowodnić winni Władzy przemysłowej złożeniem świadectwa nauki, że wyuczyli się porządnie swego przemysłu a złożeniem świadectwa pracy, że przez rzeczywistą pracę w tym przemyśle nabyli praktycznego uzdolnienia.

4. Przemysł czyszczenia kanałów.

Starający się o konsens do przemysłu czyszczenia kanałów, udowodnić winni Władzy przemysłowej złożeniem świadectwa pracy, że przez rzeczywistą pracę w swoim przemyśle nabyli praktycznego uzdolnienia.

5. Wyrób i sprzedaż broni i amunicji.

Starający się o konsens do wyrobu i sprzedaży broni i amunicji, udowodnić winni Władzy przemysłowej dostateczne zawodowe uzdolnienie, oparte na znajomości rzeczy, nabytej w szkołach zawodowych lub przez praktyczną pracę w przemyśle, a to złożeniem świadectwa odpowiedniej szkoły zawodowej lub świadectwa pracy.

Gdy chodzi o konsens do wyrabiania i sprzedaży broni palnej, starający się, który na dowód uzdolnienia nie składa świadectwa odpowiedniej szkoły zawodowej, winien nadto złożeniem świadectwa nauki udowodnić, że się wyuczył porządnie swego przemysłu.

6. Wyrób i sprzedaż materiałów pyrotechnicznych, przedmiotów pyrotechnicznych i przetworów wybuchowych wszelkiego rodzaju.

Starający się o konsens do przemysłu wyrabiania i sprzedaży materiałów pyrotechnicznych i przedmiotów pyrotechnicznych, winni wykazać Władzy przemysłowej potrzebną znajomość pyrotechniki przez udowodnienie poprzedniej pracy w tym przemyśle lub nabycia wiadomości chemiczno-technicznych swego zawodu.

Starający się o konsens do wyrobu przetworów wybuchowych, udowodnić mają szczególne uzdolnienie, stósownie do rozporządzenia ministeryalnego z dnia 2 lipca 1877 (Dz. u. p. Nr. 68).

7. Wyrób trucizn i przyrządzanie materiałów i przetworów przeznaczonych do użytku lekarskiego, jakoteż sprzedaż tych przedmiotów, o ile nie jest zastrzeżona wyłącznie aptekarzom; tudzież wyrób i sprzedaż wód lekarskich sztucznych.

Starający się o konsens do wyrobu trucizn, do przyrządzania materiałów i przetworów, przeznaczonych na użytek lekarski, jakoteż do wyrobu wód lekarskich sztucznych, winni udowodnić, że w zakładzie naukowym technicznym albo w instytucie chemicznym, nabyli wiadomości z chemii, potrzebnych do wykonywania zamierzonego przemysłu a przez pracę najmniej dwuletnią w laboratorium chemicznym lub w zakładzie przemysłowym, który zajmuje się tem samem, co ma być przedmiotem upoważnienia, przyswoili sobie potrzebną do tego biegłość.

Starający się o konsens do sprzedawania trucizn, wymienionych w §fie 1ym rozporządzenia ministeryalnego z dnia 21 kwietnia 1876 (Dz. u. p. Nr. 60), udowodnić mają potrzebne uzdolnienie szczególne, stósownie do §fu 2go rzeczzonego rozporządzenia.

Od starających się o konsens do sprzedawania materiałów i przetworów wyrabianych do celów lekarskich, tudzież do sprzedawania wód lekarskich sztucznych, o ile sprzedaż tych wyrobów nie jest zastrzeżona aptekarzom, nie będzie wymagany dowód szczególnego uzdolnienia.

8. Zaprowadzanie gazociągów i urządzeń do oświetlania wodociągów.

Starający się o konsens do zaprowadzania gazociągów, urządzeń do oświetlania i wodociągów, to jest o uzyskanie konsensu na instalatorów gazociągów i wodociągów, winni udowodnić:

1. że wyuczyli się przemysłu mechaników lub ślusarskiego albo blacharskiego i

2. że przez cztery lata zajmowali się pracami instalacyjnymi w zakresie swego zawodu.

Gdy jednak ubiegający się mogą udowodnić potrzebne wykształcenie techniczno naukowe, dostatecznem jest udowodnienie, jako przez dwa lata pracowali praktycznie w tym właśnie przemyśle instalacyjnym.

We względzie dowodu szczególnego uzdolnienia do urządzania w sposobie przemysłu oświetlania za pomocą elektryczności, obowiązuje rozporządzenie ministeryalne z dnia 25 maja 1883 (Dz. u. p. Nr. 41).

9. Wyrób i reparacya kotłów parowych.

Kto chce trudnić się osobiście wyrobem i reparacyą kotłów parowych, lub objąć kierownictwo techniczne tego przemysłu, winien udowodnić Władzy przemysłowej świadectwem szkoły zawodowej technicznej, że nabył odpowiednich wiadomości mechaniczno-technicznych, jakoteż, że już pracował w tym przemyśle.

10. Podkownictwo.

Starający się o konsens do trudnienia się podkownictwem, jako przemysłem, winni złożyć dowód szczególnego uzdolnienia, stósownie do rozporządzenia ministeryalnego z dnia 21 czerwca 1874 (Dz. u. p. Nr. 100).

11. Wytępianie szczurów, myszy itd. środkami zawierającymi trucizny.

Kandydaci do przemysłu wytępiania szczurów, myszy, szkodliwych owadów itp. środkami zawierającymi trucizny, winni udowodnić Władzy przemysłowej potrzebną znajomość rzeczy.

Rozporządzenie niniejsze nabywa mocy jednocześnie z ustawą z dnia 15 marca 1883 (Dz. u. p. Nr. 39).

Taaffe r. w.

Pino r. w.

152.

Rozporządzenie ministerstw spraw wewnętrznych i handlu z dnia 17 września 1883,

tyczące się rozgraniczenia uprawnień między aptekami a handlami materyałów i innemi stycznemi rodzajami przemysłu.

Na zasadzie trzeciego ustępu §fu 54 ustawy z dnia 15 marca 1883 (Dz. u. p. Nr. 39), zmieniającej i uzupełniającej ustawę przemysłową, rozporządza się we względzie rozgraniczenia uprawnień między aptekami a handlami materyałów i innemi stycznemi rodzajami przemysłu, co następuje:

§. 1.

Przyrządzanie i sprzedaż lekarstw wszelkiego rodzaju i postaci według recepty lekarskiej zastrzeżone jest wyłącznie aptekarzom.

Lekarstw zrobionych podług recepty, której w aptece niema i której przeto nie można lekarzom okazać, lub podług recepty, z której nie można poznać dokładnie ilości i jakości składników, nie wolno w ogóle nigdzie a więc i w aptekach trzymać na sprzedaż lub sprzedawać.

§. 2.

Trzymanie na sprzedaż i sprzedawanie przetworów farmaceutycznych, zrobionych czy to według przepisów, zawartych w austriackiej książce aptekarskiej (*Pharmacopoea austriaca*), czy według przepisów aptekarskich innych krajów, dozwolone jest tylko aptekom.

Wyjątek od tego zastrzeżenia stanowią tylko środki dyetetyczne i kosmetyczne, jakoteż środki do czyszczenia zębów, o ile nie są mieszaninami lekarskimi, tudzież wody lekarskie naturalne i na wzór naturalnych sztucznie przyrządzone, wyroby zdrojowe i bandaże chirurgiczne wszelkiego rodzaju. Atoli sztucznie zrobione roztwory soli kopalnych w wodzie, które według jakości zewnętrznej wydają się wodami lekarskimi naturalnymi, nie będąc na wzór tychże zrobione, wolno jednak trzymać na sprzedaż i sprzedawać tylko w aptekach.

§. 3.

Trzymanie na sprzedaż i sprzedawanie materyałów, tudzież przetworów chemicznych, które używane bywają wyłącznie do celów lekarskich, zastrzeżone jest aptekom.

Przedmioty służące do celów nie tylko lekarskich lecz także technicznych, przypuszcza się do obrotu powszechnego z zastrzeżeniem dopełnienia warunków ustawowych.

§. 4.

Atoli co się tyczy przedmiotów, w §fie 3cim aptekom zastrzeżonych, Władze administracyjne rządowe upoważnione są stosownie do szczególnych potrzeb i stosunków obszaru administracyjnego za zezwoleniem ministerstw spraw wewnętrznych i handlu sporządzić i ogłosić spisy takich przedmiotów, których trzymanie na sprzedaż i sprzedawanie także w innych handlach będzie dozwolone.

Zarazem zarządzone zostaną owe środki ostrożności, którym przedmioty przypuszczone do powszechnego obrotu, podlegają w drobnej sprzedaży ze względów policyjnych lub zdrowotnych.

Od zamieszczenia w tym spisie wyłączone są wszystkie takie przedmioty, których wydawanie z aptek podlega według przepisu szczególnym ostrożnościom lub ograniczeniom lub co do których słusznie obawiać się należy nadużycia lub wydawania mylnie zamiast nich środków gwałtownie działających.

§. 5.

Ograniczenia obrotu, przepisane w §§. 2 i 3 odnoszą się do drobnej sprzedaży. Postanowienia te nie będą stosowane do handlu hurtownego między producentami, fabrykantami, kupcami i aptekarzami. We względzie obrotu trucizn, materyałów trucizny zawierających i przetworów zdrowiu szkodliwych, zatrzymują w zupełności moc swoje przepisy rozporządzenia z dnia 21 kwietnia 1876 (Dz. u. p. Nr. 60).

§. 6.

Wykroczenia przeciwko niniejszemu rozporządzeniu, o ile nie kwalifikują się do ukarania podług ustawy karnej powszechnej lub podług przepisów karnych ustawy przemysłowej, karane będą według rozporządzenia ministerialnego z dnia 30 września 1857 (Dz. u. p. Nr. 198).

§. 7.

Z zaprowadzeniem rozporządzenia niniejszego, które nabywa mocy jednocześnie z ustawą z dnia 15 marca 1883 (Dz. u. p. Nr. 39), tracą moc dotychczasowe przepisy ustawowe, rozgraniczające prawa sprzedaży między aptekami a handlami materyałów i fabrykami chemicznymi.

Taaffe r. w.

Pino r. w.

153.

Rozporządzenie ministerstwa sprawiedliwości z dnia 30 sierpnia 1883,

tyczące się przyłączenia gminy Straning do okręgu sądu powiatowego eggenburskiego w Dolnej Austrii.

Na zasadzie ustaw z dnia 11 czerwca 1868 (Dz. u. p. Nr. 59) i z dnia 26 kwietnia 1873 (Dz. u. p. Nr. 62), oddziela się gminę Straning od okręgu sądu powiatowego ravelsbachskiego i obwodowego korneuburskiego i przyłącza do okręgu sądu powiatowego eggenburskiego a obwodowego kremskiego.

Rozporządzenie niniejsze nabywa mocy od dnia 1 stycznia 1884.

Pražák r. w.

Sprostowanie.

W XLI Części Dziennika ustaw państwa, wydanej dnia 21 sierpnia 1883, zawierającej pod Nr. 137 rozporządzenie, tyczące się techników leśnych administracji rządowej a mianowicie:

Str. 431, załączka I, uwaga do C, zamiast „Dz. u. p. Nr. 47“, powinno być:
„Dz. u. p. Nr. 49“.